

Юлія Саловська

студентка 2 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Проблеми трудових відносин у сфері авторського права та інтелектуальної власності

Питання трудових відносин у сфері авторського права набуває все більшої актуальності, особливо в умовах сучасних змін в Україні. Інтелектуальна власність є важливою складовою культурного життя та економіки, але часто стикається з проблемами, пов'язаними з правами артистів, компаній, підприємців тощо. Аналіз українського ринку праці у сфері шоу – бізнесу показує, що багато артистів працюють на умовах, які не завжди відповідають законодавству, що призводить до порушення їх прав на соціальні гарантії, оплату праці, охорону здоров'я тощо. А також вплив війни, що суттєво змінила ринок праці і потребує адаптації до нових реалій. Про свободу літературної та художньої творчості, а також про інтелектуальну власність ,що стосується даної теми, йдеться у ст.54 Конституції України.

Порушення прав у сфері авторського права та інтелектуальної власності включають питання правового регулювання авторського права та суміжних прав, зокрема, проблеми з якими стикаються автори и в контексті захисту своїх прав. Правову основу авторського права визначає Закон України «Про авторське право і суміжні права».

Серед найпоширеніших випадків порушення авторських прав є Плагіат – це привласнення або використання чужих творів, ідей або наукових праць без належного визнання авторства, що є порушенням авторського права, яке може призвести до трудових спорів між фізичними та юридичними особами. В Україні плагіат регулюється як на національному рівні, так і в рамках міжнародних нормативно – правових актів. Зокрема порушення авторського права і суміжних прав регулюється кримінальним кодексом статтею 176. Щодо освіти, плагіат в наукових роботах та навчальних закладах також регулюється відповідними нормативно правовими актами, зокрема Законом України «Про Освіту» та «Про вищу освіту». В аналізі цієї проблеми хочу привести статтю відомого українського адвоката Наталі Сороки в якій вона розглянула справу Painer у якій Суд ЄС уперше звернув увагу на вплив основоположних прав і свобод на тлумачення винятків з авторського права, зазначивши, що права користувачів на свободу самовираження мають перевагу над інтересами автора. Спир виник між пані Painer та компаніями Den Standart, Build, Express, що опублікували її фото під час того як вона перебувала в пошукових слідчих діях через викрадення без її згоди, відтак пані Painer звернулася до суду з вимогою зобов'язати відповідачів негайно припинити розповсюдження спірних фото без її згоди та без зазначення її імені як автора, а також сплатити їй винагороду та відшкодувати завдані збитки. Відповідаючи на преюдиційний запит Комерційного суду Відня, Суд ЄС дійшов кілька важливих висновків, які були закріплені в Директиві Європейського парламенту і Ради. А саме зазначив, що якщо фотографії були спершу оприлюднені компетентними органами в законний спосіб без зазначення імені автора, то їх подальше використання в засобах масової інформації вимагало зазначення джерела, а не обов'язково імені автора. Тому Суд ЄС не задовільнив її позов та дав пояснення щодо авторських прав. Також що стосується трудових відносин у сфері шоу -бізнесу, то юридичним гарантом прав артистів є трудовий договір. До трудових договорів, які регулюють сферу авторського і інтелектуального права та розглядаються мною в межах даного аналізу є продюсерський договір. Відома вчена – юрист Р.О. Денисова у своїх наукових працях зазначає, що продюсерський договір є підставою для виникнення відносин між автором і роботодавцем із приводу передачі прав вже на створений твір, а договір замовлення може викликати відносини з приводу створення й використання творів, створених позаштатними робіниками, які не пов'язані із замовником трудовим договором, а також що продюсерський договір може бути підставою як для передачі майнових прав на службовий твір, так і для його створення. В останньому випадку продюсерський договір набуває ознак авторського договору замовлення. Щодо пропозицій, то автор статті пропонує внести зміни до ч. 6 ст 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права», виклавши її в такій редакції: «За авторським договором

замовлення автор зобов'язується створити в майбутньому твір відповідно до умов цього договору та передати майнові права на нього замовникові». Захист прав інтелектуальної власності має декілька проблемних елементів, які в своїй статті «Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні» виділили Гришко І. Ю., та Уткіна М. С. Серед проблемних питань слід виділити перш за все невідповідність окремих положень чинного законодавства України європейським стандартам у сфері захисту інтелектуальної власності, відсутність окремого спеціалізованого судового органу з розгляду справ щодо порушення інтелектуальної власності, складність збору доказової бази для доведення факту порушення права інтелектуальної власності в суді, організаційно – правові недоліки процедури захисту прав інтелектуальної власності в судовому порядку. На моє переконання ці складні бар'єри є доволі точними та актуальними у сучасній сфері захисту інтересу авторів щодо своїх творів. Система українського законодавства потребує перегляду зі сторони виконавчих органів та впровадження заходів щодо посилення охорони прав у сфері авторського права та інтелектуальної власності.

Підсумовуючи потрібно зазначити, що в цілому авторське право залишається важливим інструментом для стимулювання інновацій і творчості особливо в цифровій ері. Роль авторського права в сучасному світі соціальних мереж та багатьох створень продуктів інтелектуальної власності залишається провідною, відповідно законодавство в цій галузі потребує затвердження нових заходів охорони інтересів авторів та їх напрацювань. На мою думку, в Україні необхідно залучати молодь до творчої діяльності насамперед у освітній сфері, створення більшої кількості ринкових стимулів для творців та розвитку індустрій, що базуються на інтелектуальній власності надаючи їм індивідуальні права на використання результатів своєї творчої діяльності та звичайно посилювати не тільки національний захист від протиправного використання чужих творів та ідей, а й імплемувати Європейські стандарти захисту інтересів та прав громадян щодо їх творчої та наукової діяльності, оскільки українське суспільство є багатогранним і потребує залучення держави до вирішення цих проблем.

Література

1. Конституція України: [\[Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР \(rada.gov.ua\)\]](#)
2. Кодекс законів про працю: [\[Кодекс законів про працю Ук... | від 10.12.1971 № 322-VIII \(rada.gov.ua\)\]](#)
3. Кримінальний кодекс: [\[https://kodeksy.com.ua/kriminal_nij_kodeks_ukraini/statija-176.htm\]](https://kodeksy.com.ua/kriminal_nij_kodeks_ukraini/statija-176.htm)
4. Сорока Н. Є. Плагіат: проблеми та шляхи запобігання // Науковий журнал. – 2017. - № 2. – С. 16- 18 [\[Трив 2017 4 2.pdf\]](#)
5. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію деяких аспектів авторського права і суміжних прав у інформаційному суспільстві. [\[Директива Європейського П... | від 22.05.2001 № 2001/29/ЄС \(rada.gov.ua\)\]](#)
6. [\[Стаття 209. Легалізація \(відмивання\) майна, одержаного злочинним шляхом - Кримінальний кодекс України | Protocol\]](#)

7. Гришко І.Ю., Уткіна М.С.: Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Прикарпатський юридичний вісник. – 2010. - №4. - С.26-30 [[8.pdf \(nuoua.od.ua\)](#)]

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**